

Asia: VN/33963/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten uudistaminen

-

Kotoutumisen edistämisen rahoituksen säästöt

-

Kotoutumisen tavoitteet ja velvoittavuuden lisääminen

Lakiesityksessä painotetaan toistuvasti kotoutumiskoulutusten vaikuttavuutta ja tulosperusteisuutta. Vaikuttavuuden mittaaminen on sivuutettu liiaksi.

Kotoutumisen päätavoitteiksi mainitaan työllistyminen, suomen kielen oppiminen ja tiedon saaminen suomalaisesta yhteiskunnasta.

Koulutuksen yhteydessä työllistymistä voidaan mitata vain välittömästi ja hetkellisesti. Tanskalaisen tutkimuksen mukaan nopea työllistyminen (yleensä työpaikkoihin joissa vaaditaan vain vähäistä kieli- ja ammattitaitoa) tuottaa heikomman elinikäisen työuran kuin työllistyminen paremmin omaa ammattitaitoa vastaavalle alalle paremmalla kielitaidolla. Nopean työllistymisen liiallinen painottaminen koulutuksen vaikuttavuuden mittarina johtaa yhteiskunnan ja yksilön kannalta epäsuotuisaan lopputulokseen pidemmällä tähtäimellä.

Kielen oppimisen vaikuttavuuden osalta viitataan OPHn kansallisiin koto-koulutusten päättökokeisiin. Nykyisessä kehitysvaiheessaan nämä kokeet eivät vielä sovellu mittariksi. Niihin liittyy aivan liian suuri moraalinen riski. Kouluttaja tietää kysymykset etukäteen ja arvioi vastaukset itse. Jos hyvistä tuloksista palkitaan, kouluttaja voi tiedostaen tai tiedostamattaan keksittyä

opettamaan juuri kokeessa kysyttyjä sanoja ja asioita laajemman kielitaidon sijaan. Edelleen hän voi olla arvionneissaan liian positiivinen, jos kerran hyvistä tuloksista palkitaan. Kansallisten päättökokeiden kunnollinen valmistelu veisi paljon resursseja. Lähinnä vertailukelpoinen kansallinen päättökoejärjestelmä lienee ylioppilaskoe. Siinäkään ei ole ratkaistu monessa ammatissa tärkeimmän kielitaidon osa-alueen, puhutun kielen taidon mittauksen ja arvioinnin haasteita vaan se jätetään kokonaan tekemättä. Edelleen päättökokeiden suuri painoarvo saisi koulutuksen järjestäjät siirtämään resursseja kielen opetuksesta loppukokeessa pärjäämisen opettamiseen. Ne eivät ole sama asia.

Syväoppimisessa ihminen oppii käyttämään ja soveltamaan oppimaansa. Pintaoppimisessa hän osaa luetella asioita. Maahanmuuttajien soisi omaksuvan tietoa suomalaisessa yhteiskunnassa toimimisesta ensimmäisellä tavalla. Päättökoe ohjaa jälkimmäiseen.

Suomalaisen koulutusjärjestelmän ja koko yhteiskunnan vahvuutena on pidetty luottamusta. Opettajat omalla alallaan ja muut ammattilaiset omallaan tekevät työnsä ammattitaidolla ja vastuullisesti. Tarkan valvonnan puute on ollut vahvuus eikä heikkous. Lopputulos on moneen muuhun työkuultuuriin verrattuna parempi. Kun nyt ollaan kuitenkin päädytty tarkemman seuraamisen ja mittaamisen tielle, mittarit tulee rakentaa suurella huolellisuudella. Lakiesityksessä tämä on pääosin sivuutettu. Jotta sinänsä positiiviselta kuulosta vaikuttavuuden mittaaminen tuottaa haluttuja tuloksia, mittauksen kohteet ja tavat on määriteltävä paljon nyt esitettyä tarkemmin.

Alkuvaiheen palveluprosessin muutokset

-

Muut huomiot

-

Pietilä Olli
Turun TAITO-koulutus